

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

A Model of Academic Affairs Administration According to the Four Noble Truths
for Teachers Under Office of Samutprakan Primary Educational Service Area 2

¹ชนิดาภา พรหมิ, ²บุญเชิด ชำนิศาสตร์ และ ³พีรวัฒน์ ชัยสุข

¹Chanidapha Phrommi, ²Booncherd Chamnisast and ³Peravat Chaisuk

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: ¹ichanidapha@gmail.com, ²booncherd.cham@mcu.ac.th, ³peravat.cha@mcu.ac.th

Received March 27, 2023; Revised May 15, 2023; Accepted May 28, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของครู 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู และ 3) นำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู รูปแบบการวิจัยแบบผสวนวิธี พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและผู้อำนวยการ จำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แนวทางการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การวัดประเมินผล การพัฒนาและใช้สื่อการสอน และการพัฒนาหลักสูตร มีความต้องการจำเป็น โดยภาพรวม $PNI_{Modified} = 0.193$

2. ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน 2) การบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ 4) การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 5) การประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้

องค์ความรู้จากงานวิจัย พบว่า การนำหลักอริยสัจ 4 การบูรณาการในการบริหารวิชาการ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอน ด้านที่ 3 การพัฒนาและใช้สื่อการสอน และ ด้านที่ 4 การวัดประเมินผลบูรณาการ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; หลักอริยสัจ 4; การจัดการเรียนการสอนบูรณาการ

Abstract

This article aimed to study 1) to study the current situation desirable condition and the necessary needs of teacher's academic administration. 2) Developing a model for academic administration according to the Four Noble Truths for teachers. And 3) Presenting a model for academic administration based on the Four Noble Truths for teachers. The research design is a combined method research. The research area is Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 2. The sample group was 242 teachers and child caregivers. There are 3 types of research tools: 1) questionnaires, 2) interview forms, and 3) questionnaires for focus group discussions. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation. Necessary value and analyze the content. The research results were found as follows;

1. Overall, it was at a high level. In order from most to least is the evaluation. Development and use of teaching materials and curriculum development There is an overall need. $PNI_{Modified} = 0.193$.

2. Consisting of 1) academic administration It is the administration of educational institutions by organizing activities related to the improvement and development of teaching and learning for good results. 2) The integration of the Four Noble Truths for application in academic administration in educational institutions for maximum efficiency.

3. It consists of 5 components: 1) Principles 2) Objectives 3) Methods 4) Academic administration according to the Four Noble Truths 5) The evaluation found that it was appropriate and possible to apply the model.

The body of knowledge from the research found that the application of the Four Noble Truths was integrated in academic administration in all 4 aspects, namely Face 1 Integrated Curriculum Development, Face 2 Integrated Instructional Management, Face 3 Development and Utilization. Integrated teaching media and aspect 4 Integrated assessment according to the 4 Noble Truths.

Keywords: Academic Administration; Four Noble Truths; Teaching and Learning Integration

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาไว้ โดยมุ่งจัดการศึกษาที่เป็นเลิศด้วยการทำให้โรงเรียนมีคุณภาพ การเรียนการสอนมีคุณภาพ ห้องเรียนมีคุณภาพ และผู้เรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานสูงในระดับสากล แนวนโยบายและแนวปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นจะบรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับโรงเรียนเพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานในระดับปฏิบัติที่สำคัญที่สุดที่จะนํานโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ (ราชกิจจานุเบกษา, 2545) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินโยบายการปฏิรูประบบบริหารจัดการ ในการบริหารและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้กำหนดให้การบริหารระบบบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นยุทธศาสตร์และได้กำหนดมาตรการในการดำเนินการไว้ 5 ประการ ได้แก่ 1) ปรับระบบบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 2) เร่งรัดการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา 3) ส่งเสริมให้ใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4) สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนสังคม และ 5)

ส่งเสริมการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ปัจจุบันมีการปรับโครงสร้างการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนิยามของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา หมายความว่า มีการร่วมสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญศึกษาตามโครงสร้างเดิมที่มีบริบทต่างกัน ดังนั้น จึงต้องพยายามพัฒนาระบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น สถานศึกษาจึงมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่ประชาชนจึงต้องนำหลักการดังกล่าวมาดำเนินการโดยมีเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

ถ้าหากโรงเรียนดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนการพัฒนากิจการงานวิชาการก็น่าจะพิจารณาได้ว่า โรงเรียนประสบความล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนนั้นก็สมควรได้รับการยกย่องยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินการกิจได้ผล (อุทัย บุญประเสริฐ, 2538) ซึ่งการบริหารงานในโรงเรียนที่สำคัญที่สุดก็คือ การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศ (รุ่ง แก้วแดง, 2541) การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เปรียบเสมือนหัวใจของโรงเรียน โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือด้อยคุณภาพขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ ถ้างานวิชาการอ่อนงาทางด้านอื่นๆ ก็อ่อนตาม (Miller, 1965)

ปัญหาการบริหารงานในด้านวิชาการถือว่ามีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นอย่างมาก การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการบริหารงานจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ เหตุนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเฉพาะหมวดธรรมที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง คือ หลักอริยสัจ 4 คือ หลักความจริงอันประเสริฐที่ทำให้ผู้เข้าถึงอริยสัจมี 4 อย่าง ได้แก่ 1) ทุกข์ 2) ทุกขสมุทัย 3) ทุกขนิโรธ 4) ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2543) เป็นหลักธรรมที่สมบูรณ์ เป็นองค์ธรรมที่เป็นหลักความจริงของชีวิต เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงสอดคล้องสัมพันธ์กับองค์ประกอบและปัจจัยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีตัวป้อนวิธีการ และผลเชิงประจักษ์ (สุมน อมรวิวัฒน์, 2544) เพื่อนำมาบูรณาการกับการบริหารงานวิชาการอันจะเป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาได้อีกหนทางหนึ่ง งานวิชาการเป็นงานสำคัญส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรง การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดผ่านการบริหารงานวิชาการ คือผ่านการจัดการเรียนการสอนนั่นเอง เนื้อหาสาระของงานวิชาการนั้นจะต้องมุ่งเน้นสู่เกณฑ์มาตรฐานเอาไว้ให้ชัดเจน (Phumphongkhochasorn et al., 2022).) เพื่อจะได้ส่งผลให้ผู้สอนผู้เรียนเกิดความสำนึก มุ่งไปในทิศทางเดียวกันและหนึ่งในเป้าหมายของการบริหารการศึกษาไทยในทศวรรษหน้า คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษา ทุกระดับ ทุกประเภท เพื่อเพิ่มคุณภาพคนไทย ทั้งในความเป็นพลเมืองและพลโลก ให้พร้อมที่จะเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (วิจิตร ศรีสะอาน, 2550)

การพัฒนาทางการเรียนรู้ของผู้เรียนลดลงนับเป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของการเรียนการสอน จึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารที่จะต้องบริหารสถานศึกษาเพื่อเร่งรัดยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (สิริพงศ์ พงศ์เชื้อทอง และ พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์, 2566) ดังนั้นผู้บริหารย่อมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานวิชาการที่พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สมรรถนะของผู้บริหารเป็นตรรกะหนึ่งบ่งความสำเร็จของการบริหาร การที่ผู้บริหารมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการบริหารการศึกษาจะช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546) ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงและยึดหลักการบริหารงานก็คือ การกำหนดแผนวิธีการ และขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารในโรงเรียนไม่ดีจะกระทบต่องานส่วนอื่น ๆ ของโรงเรียนด้วย ผู้บริหารที่ดีจะต้องเลือกวิธีการทำงานที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (ภิญญู สาร, 2526)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำบทความวิจัยเรื่องนี้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอน สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเป็นลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

ภายใต้การนำเสนอบทความวิจัยและการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการสืบค้นเอกสาร บทความงานวิจัย และทบทวนวรรณกรรมเพื่อใช้ในการวิจัยดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดกรอบงานด้านวิชาการเพื่อกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายงานและภารกิจสอดคล้องกันดังนี้

1. งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. งานวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน
4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ธีระ รุญเจริญ (2546) ได้เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ และจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีหลักการและแนวคิด สรุปได้ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริงโดยมี ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญสูงสุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพในการจัดและพัฒนการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้กำหนดแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งมีขอบข่าย ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้
4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ และการประกันคุณภาพการศึกษา โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อการสอน ด้านการวัดประเมินผล ดังนี้

หลักสูตรเป็นเอกสารที่บรรจุแผนงานหรือโครงการ และเนื้อหากิจกรรมต่าง ๆ อันพึงปรารถนาของสังคม นั้น ๆ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (อมรา เล็กเริงศิลป์, 2540) ได้เรียนรู้จากการจัดมวลงประสบกการณัและแผนการสอนที่จัดให้ผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุผล ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา มุ่งที่จะฝึกอบรมผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และพัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิตเพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในอนาคต (อุทัย บุญประเสริฐ และจิราภรณ์ จันทรสุพรรณ, 2540)

การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ด้วยวิธีการต่างๆ (สมิตร คุณานุกร, 2528) การจัดการเรียนรู้ (Learning) เป็นการดำเนินการหรือการจัดประสบการณ์ โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนเป็นอย่างดี และดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่เตรียมไว้ (สุมาลี จันทรชะลอ, 2542)

สื่อการเรียนรู้ เป็นวิธีการหรือกระบวนการวัสดุของจริงเครื่องมือที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนซึ่งมีสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

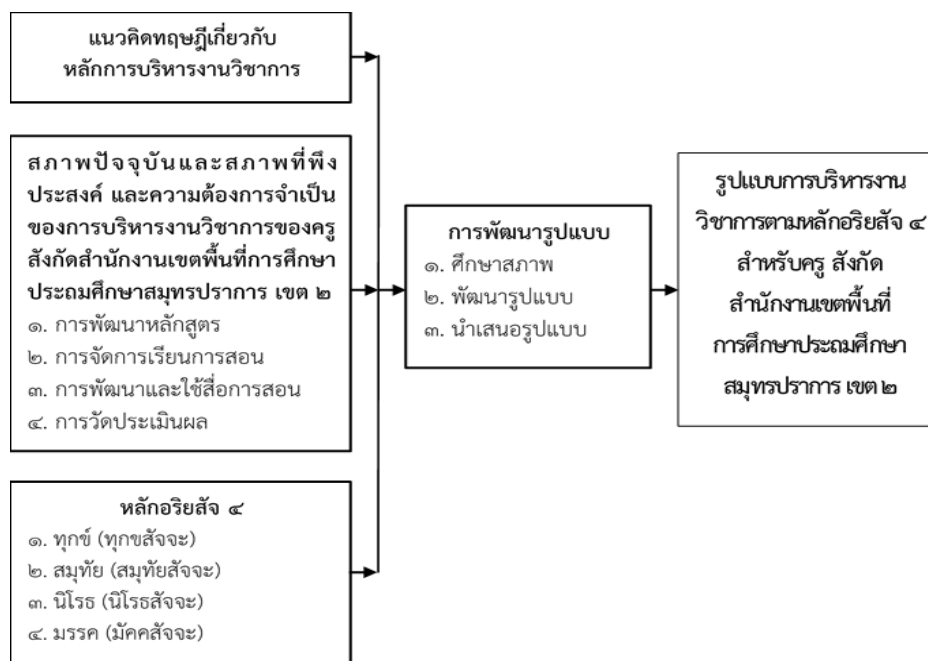
การวัดผลและประเมินผล เป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งจำนวนและตัวเลข เพื่อหาจำนวน ลำดับ อันดับ หรือรายละเอียดของคุณลักษณะ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม แล้วนำผลที่ได้มาตัดสินคุณค่าวินิจฉัย และสรุปอย่างมีระเบียบ ทั้งในด้านการเรียนและด้านการสอนของผู้เรียน (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2545)

จากการทบทวนทฤษฎี/วรรณกรรม/แนวความคิด กล่าวคือ เป็นแนวทางการรวบมวลงประสบกการณัเนื้อหา หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นไว้เป็นแบบอย่างที่จะจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการพัฒนา รวมถึงมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาและสามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน หรือการใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ สื่อการสอน เป็นการจัดสื่อการเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ การพัฒนาและใช้สื่อการสอน เป็นการนำเอาความรู้ ความคิด และวิธีการทาง

วิทยาศาสตร์ซึ่งประดิษฐ์ขึ้นใหม่หรือพัฒนาให้ดีขึ้นจากเดิมมาใช้เป็นสื่อในการศึกษาเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การวัดประเมินผล เป็นกระบวนการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลขเพื่อหาลำดับหรือรายละเอียดของคุณลักษณะโดยมีขั้นตอนและเครื่องมือที่เหมาะสม แล้วจึงนำผลที่ได้นั้นมาพิจารณาถึงคุณค่าความจริงและคุณภาพของการกระทำนั้น โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อการสอน 4) ด้านการวัดประเมินผล

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของกระทรวงศึกษาธิการ (2546) โดยบูรณาการกับหลักอริยสัจ 4 ประกอบด้วย แนวคิดออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อการสอน 4) ด้านการวัดประเมินผลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมวิธี พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 1,493 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ: ออนไลน์) และมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 คน ตามตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ความคลาดเคลื่อน 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามการวิจัย และศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษา ค้นคว้า และทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนาได้แก่

ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และค่าความต้องการจำเป็น เพื่ออธิบายและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายเป็นรายชื่อ ความหมายของแบบสอบถามมีมาตราส่วนประมาณค่าในการแปลความหมายของความคิดเห็นในแต่ละด้าน โดยแต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับตามวิธีของ Likert scales (Likert, 1970)

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การสัมภาษณ์ ศึกษาแนวคิดทฤษฎี จากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) นำความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการเลือกเจาะจง จำนวน 10 รูป/คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 5 รูป/คน 2) นักวิชาการด้านพุทธบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 นำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ขั้นตอนการเตรียมการ ประกอบด้วย การกำหนดวันสนทนากลุ่ม การจัดทำกำหนดการสนทนากลุ่ม การจัดทำหนังสือเชิญประธานพร้อมคำกล่าวเปิด และคำกล่าวรายงานต่อประธาน การประสานงานเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ การขออนุมัติใช้สถานที่พร้อมสื่อทัศนูปกรณ์ ในการจัดสนทนากลุ่ม และการจัดทำเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย การนำเสนอวิทยานิพนธ์ การดำเนินการอภิปราย และจดบันทึกข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งทำการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและภาพนิ่ง โดยผ่านระบบการสื่อสารออนไลน์ คือ Zoom Meetings ด้วยการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม โดยการเลือกเจาะจง จำนวน 9 รูป/คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4 รูป/คน 2) นักวิชาการด้านพุทธบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวม

ด้านที่	สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวม	สภาพปัจจุบัน			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	การพัฒนาหลักสูตร	3.34	1.04	ปานกลาง	4
2	การจัดการเรียนการสอน	3.78	1.09	มาก	1
3	การพัฒนาและใช้สื่อการสอน	3.37	1.04	ปานกลาง	3
4	การวัดประเมินผล	3.45	1.14	ปานกลาง	2
	รวม	3.55	1.09	มาก	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.55, ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน = 1.09) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจัดการเรียนการสอน อยู่ในในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย =
3.78, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.09) ส่วนอีก 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย
คือ การวัดประเมินผล (ค่าเฉลี่ย = 3.45, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.14) การพัฒนาและใช้สื่อการสอน
(ค่าเฉลี่ย = 3.37, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.04) และการพัฒนาหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 3.34, ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน = 1.04)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวม

ด้านที่	สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2	สภาพที่พึงประสงค์			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	การพัฒนาหลักสูตร	4.10	0.77	มาก	4
2	การจัดการเรียนการสอน	4.36	0.74	มาก	1
3	การพัฒนาและใช้สื่อการสอน	4.14	0.79	มาก	3
4	การวัดประเมินผล	4.17	0.88	มาก	2
	รวม	4.24	0.81	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.24, ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.81) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจาก
มากไปน้อย คือ การจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.36, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.74) การวัด

ประเมินผล (ค่าเฉลี่ย = 4.17, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.88) การพัฒนาและใช้สื่อการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.14, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.79) และการพัฒนาหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 4.10, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.77)

ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2	I	D	PNI _{Modified}	ลำดับ
การพัฒนาหลักสูตร	4.10	3.34	0.259	1
การจัดการเรียนการสอน	4.36	3.78	0.215	4
การพัฒนาและใช้สื่อการสอน	4.14	3.37	0.241	3
การวัดประเมินผล	4.17	3.45	0.254	2
รวม	4.24	3.55	0.193	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกขั้นตอน PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.259 – 0.215 โดยภาพรวม PNI_{Modified} = 0.193 เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ขั้นตอนที่มีความต้องการจำเป็น ที่พบว่ามีค่า PNI_{Modified} สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ การพัฒนาหลักสูตร (0.259) ลำดับที่ 2 คือ การวัดประเมินผล (0.254) ลำดับที่ 3 คือ การพัฒนาและใช้สื่อการสอน (0.241) และลำดับสุดท้ายคือ ลำดับที่ 4 การจัดการเรียนการสอน (0.215) ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ คือ

1. หลักการ 1) การบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและใช้สื่อการสอน และการวัดประเมินผล 2) ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และสถานศึกษา สามารถนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อันเป็นการนำหลักการบริหารงานวิชาการ 4 ด้าน นำมาบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยหลักอริยสัจ 4 เป็นหลักพุทธธรรมอย่างประเสริฐ 4 อย่าง ได้แก่ ทุกข์ (ทุกข์สัจจะ) สมุทัย (สมุทัยสัจจะ) นิโรธ (นิโรธสัจจะ) มรรค (มรรคสัจจะ)

2. วัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ไปใช้ในการบริหารงานวิชาการ 2) เพื่อเป็นการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาอัน

เป็นแนวทางให้สถานศึกษานำหลักพุทธธรรมอื่นๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาและประยุกต์ใช้กับบุคลากรทางการศึกษา

3. วิธีดำเนินการ วิธีดำเนินการของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นการมีส่วนร่วมของคณะครู กรรมการ และชุมชนเครือข่ายรับฟังความคิดเห็นและวางแผนดำเนินการร่วมกัน โดยทำการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินการในการดำเนินการตามรูปแบบอย่างเป็นระบบ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้และมีการทำสรุปรายงานผลและประเมินผลการการปฏิบัติตามรูปแบบและเผยแพร่สาธารณะ

4. การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ ๔ การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยมีมาตรการดำเนินการ 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 ด้านที่ 3 การพัฒนาและใช้สื่อการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 ด้านที่ 4 การวัดประเมินผลบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4

5. การประเมินผล 1) การประเมินผลรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษา เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน 2) การประเมินผลจากความพึงพอใจในการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ไปใช้

3. ผลการเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ 4) การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 5) การประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.55, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.09) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านจัดการเรียนการสอน อยู่ในในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.78, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.09) ส่วนอีก 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การวัดประเมินผล (ค่าเฉลี่ย = 3.45, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.14) การพัฒนาและใช้สื่อการสอน (ค่าเฉลี่ย = 3.37, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.04) และการพัฒนาหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 3.34, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.04)

2) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.24, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.81) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.36, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.74) การวัดประเมินผล (ค่าเฉลี่ย = 4.17, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.88) การพัฒนาและใช้สื่อการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.14, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.79) และการพัฒนาหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 4.10, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.77)

3) ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกขั้นตอน $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.259 – 0.215 โดยภาพรวม $PNI_{Modified} = 0.193$ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ขั้นตอนที่มีความต้องการจำเป็น ที่พบว่ามีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ การพัฒนาหลักสูตร (0.259) ลำดับที่ 2 คือ การวัดประเมินผล (0.254) ลำดับที่ 3 คือ การพัฒนาและใช้สื่อการสอน (0.241) และลำดับสุดท้าย คือ ลำดับที่ 4 การจัดการเรียนการสอน (0.215) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมลิภา สีหะเรศ (2558) ที่ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากด้านค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน และการวัดการประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ คือ

1. หลักการ 1) การบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาและใช้สื่อการสอน และการวัดประเมินผล 2) ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และสถานศึกษา สามารถนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 อันเป็นการนำหลักการบริหารงานวิชาการ 4 ด้าน นำมาบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยหลักอริยสัจ 4 เป็นหลักพุทธธรรมอย่างประเสริฐ 4 อย่าง ได้แก่ ทุกข์ (ทุกข์สัจจะ) สมุทัย (สมุทัยสัจจะ) นิโรธ (นิโรธสัจจะ) มรรค (มรรคสัจจะ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยพระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม (สระทองล้อม) (2559) พบว่า การพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสู่ความเป็นเลิศ คือ 1) ด้านหลักสูตร จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง วางแผนการประเมินและพัฒนาหลักสูตร และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และบูรณาการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน 3) ด้านกิจกรรมเสริมการเรียน จัดกิจกรรมเน้นบูรณาการ ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรม 4) ด้านการนิเทศ จัดประชุมอบรมครูก่อนออกนิเทศ ส่งเสริมให้มีการนิเทศเยี่ยม บ้านนักเรียน และประเมินผลการนิเทศเสมอ 5) ด้านการวัดผลประเมินผล จัดประชุมวางแผนวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยปราศจากอคติ จัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการวัดผลและประเมินผล

2. วัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ไปใช้ใน

การบริหารงานวิชาการ 2) เพื่อเป็นการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาอันเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำหลักพุทธธรรมอื่นๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาและประยุกต์ใช้กับบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคัมภีร์ สุดแท้ (2553) พบว่า โรงเรียนควรจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สำเร็จรูปที่มีคุณภาพดีให้ครู ควรนำกระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กไปประยุกต์ใช้ทั้งระบบ ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

3. วิธีดำเนินการ วิธีดำเนินการของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เป็นการมีส่วนร่วมของคณะครู กรรมการ และชุมชน เครือข่ายรับฟังความคิดเห็นและวางแผนดำเนินการร่วมกัน โดยทำการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินการในการดำเนินการตามรูปแบบอย่างเป็นระบบ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้และมีการทำสรุปรายงานผลและประเมินผลการการปฏิบัติตามรูปแบบและเผยแพร่สาธารณะ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพรศักดิ์ อุณใจ (2556) พบว่า การมีส่วนร่วมโดยการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทำให้การบริหารงานวิชาการดีขึ้น ส่งผลดีต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การพัฒนาวิชาการ การพัฒนาครู และบุคลากร รวมทั้งการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยมีมาตรการดำเนินการ 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 ด้านที่ 3 การพัฒนาและใช้สื่อการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 ด้านที่ 4 การวัดประเมินผลบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมลวิภา สีหะเรศ (2558) พบว่า รูปแบบการบริหารงานเชิงพุทธบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถาน แบ่งออกเป็นจัดการเรียนการสอนและการวัดผล 2) หลักพุทธธรรมที่นำมาบูรณาการกับกรบริหารงานวิชาการ ได้แก่ หลักอริยสัจ 4 บูรณาการกับด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. การประเมินผล 1) การประเมินผลรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษา เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน 2) การประเมินผลจากความพึงพอใจในการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของคัมภีร์ สุดแท้ (2553) พบว่า กระบวนการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก คือ โรงเรียนดำเนินตามขั้นตอนในรูปแบบอย่างครอบคลุม ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และนำผลการประเมินไปใช้ ทำให้การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กเป็นไปอย่างมีระบบในระดับคุณภาพดีมาก

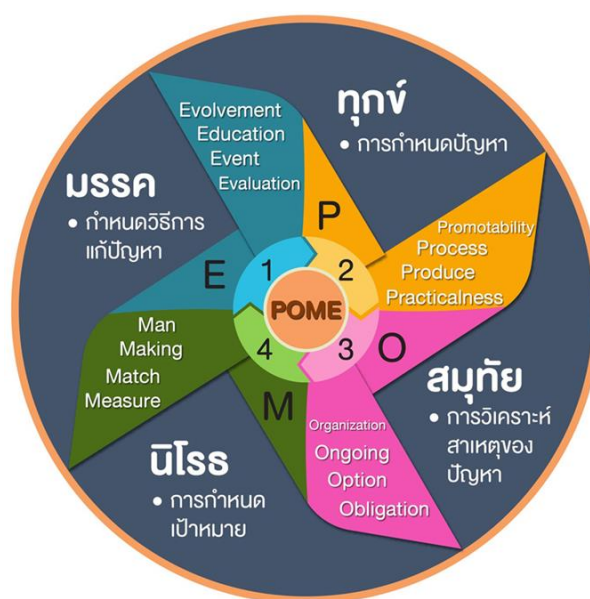
3. ผลการเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ 4) การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 5) การประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ สอดคล้องกับรัชชชัย รัตตัญญู (2551) ได้กล่าวว่า การพัฒนาแบบจำลอง (Model Development) เป็นกระบวนการในการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลอง ประกอบด้วย การศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง การร่างแบบจำลอง และการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้หรือ

การทดลองใช้แบบจำลอง **กณยกร อัครรัตนกร (2561)** การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวิจัยพบว่าวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวิธีการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ เทคนิคเดลฟาย สนทนากลุ่ม และประเมิน ความคิดเห็นของเกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่ามัธยฐาน และค่า ระหว่างพิสัยควอไทล์ ทดสอบความสอดคล้องผลการวิจัยพบว่า 1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เห็นด้วยกับองค์ประกอบการวิจัย และจากการสนทนา กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 9 คน เห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง มีความเหมาะสมดี 2. ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 165 คน ต่อ รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับสูง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สรุปเป็นภาพองค์ความรู้การวิจัย ดังในภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย “POME MODEL”

อธิบายภาพองค์ความรู้จากการวิจัย ดังนี้

POME MODEL เป็นการนำหลักอริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมในการบูรณาการในการบริหารวิชาการ ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4, ด้านที่ 2 การจัดการเรียนการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4, ด้านที่ 3 การพัฒนาและใช้สื่อการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 และ ด้านที่ 4 การวัดประเมินผลบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 ดังนี้

P = Progress (ความก้าวหน้า)

ด้านที่ 1 Promotability ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อความก้าวหน้า

ด้านที่ 2 Process จัดกระบวนการเรียนการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อความก้าวหน้า

ด้านที่ 3 Produce สื่อการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อความก้าวหน้า

ด้านที่ 4 Practicableness ปฏิบัติการวัดประเมินผลบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อความก้าวหน้า

O = Operation (ดำเนินการ)

ด้านที่ 1 Organization องค์กรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4

ด้านที่ 2 Ongoing ดำเนินการจัดการเรียนการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 อย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 3 Option ดำเนินการพัฒนาและใช้สื่อการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4 ที่หลากหลาย

ด้านที่ 4 Obligation ดำเนินการวัดประเมินผลบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4

M = Materials (วัสดุ)

ด้านที่ 1 Man บุคลากรพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4

ด้านที่ 2 Making บุคลากรจัดการเรียนการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4

ด้านที่ 3 Match บุคลากรพัฒนาและใช้สื่อการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4

ด้านที่ 4 Measure บุคลากรมีการวัดประเมินผลบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4

E = Evolution (ประเมิน)

ด้านที่ 1 Evolvment ประเมินและพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4

ด้านที่ 2 Education ประเมินการจัดการเรียนการสอนบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4

ด้านที่ 3 Event ประเมินการใช้สื่อการสอนบูรณาการจากสถานการณ์จริงการตามหลักอริยสัจ 4

ด้านที่ 4 Evaluation วัดและประเมินผลบูรณาการตามหลักอริยสัจ 4

สรุป

การบริหารงานโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การพัฒนาครูผู้สอนนั้น ควรมีการจัดทำคู่มือการใช้งานให้ละเอียดและชัดเจนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ไปใช้ปฏิบัติจริงนั้น ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อจำกัดของหน่วยงาน องค์กร และสถานที่ที่มีความแตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้สถิติขั้นสูง
2. ควรทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 หรือตามหลักพุทธธรรมข้ออื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *ศูนย์พัฒนาหนังสือชุดฝึกอบรมวิทยากรแกนนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เรื่องการพัฒนาสื่อการสอน ชุดที่ 13*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กัญญกร อัครรัตนกร. (2018). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 10(2)142-156.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). *เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2545). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชาลี มาประจง. (2557). *การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก(วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธวัชชัย รัตตัญญู. (2551). *การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยสยาม.
- อามร บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธนธการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แอล ที เพรส.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2550). *แนวทางการพัฒนาการสอนกระบวนการคิด*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต.
- พรศักดิ์ อุ๋นใจ. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดศรีสะเกษ(วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2543). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาทวีศักดิ์ คุณธมโม. (2559). *การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาสู่ความเป็นเลิศ(ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

- มลวิภา สีขเรศ, (2558), รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงพุทธบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ(ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย,
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มติชน.
- วิจิตร ศรีสะอาน. (2550). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง โรงเรียนนิติบุคคล : มิติใหม่ของการ
บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศิริเดช สุชีวะ. (2546). *ชุดเครื่องมือการประเมินตนเองของครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เนทบุ๊ก.
- สิรพงศ์ พงศ์เชื้อทอง และ พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์. (2566). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน
ศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี.
วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 5(1), 13-24.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2544). *หลักบูรณาการทางการศึกษาตามนัยแห่งพุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุมาลี จันทร์ชลอ. (2542). *การวัดผลและประเมินผล*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- สมิตร คุณานุกร. (2528). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ. (22 พฤษภาคม 2564) *แผนปฏิบัติการประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2565*, จาก: <http://samut2.spn2.go.th/?p=2528>. สืบค้นเมื่อ 22 พฤษภาคม
2564.
- อมรา เล็กเริงศิลป์. (2540). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อุทัย บุญประเสริฐ และ จิราภรณ์ จันทร์สุพัฒน์. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2538). *การวางแผนการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Miller, V. (1965). *The Public Administration of American School*. New York: Macmillan Publishing
Company.
- Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, S., Tuwanno, P. D. M., & Srichan, P. W. (2022). Educational
Quality Assurance and School Management Standards According to International. *Asia
Pacific Journal of Religions and Cultures*, 6(1), 1–16.